

Mindig van választás

Múzeumpedagógus

Szakmabemutató információs mappa

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

FELELŐS KIADÓ: PIRISI KÁROLY

KÉSZÍTŐ: KANOVA CONSULTING

PÁLYAORIENTÁCIÓS LEKTOR: HARKÁNYI ADRIENNE
INTERJÚALANY: JESZENKOVICSNÉ GEBHARDT MARGIT
SZAKMAI LEKTORÁLÁS: LOVAS JUDIT

A SZAKMAISMERTETŐ MAPPA A TÁMOP 2.2.2 – „A PÁLYAORIENTÁCIÓ RENDSZERÉNEK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE” PROJEKT KERETÉBEN KERÜLT KIDOLGOZÁSRA.

PROGRAMVEZETŐ: BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL
2010

www.afsz.hu
www.epalya.hu
www.eletpalya.afsz.hu

Tartalomjegyzék

A. Feladatok és tevékenységek

B. Követelmények

C. Szakképzés

**D. Kereseti lehetőségek,
elhelyezkedési kilátások**

E. Egyéb információs források

Feladatok és tevékenységek

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?
- ◆ Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia? (anyagok, szerszámok, műszerek, gépek...)
- ◆ Hol végzi a munkáját? (szabadban, műhelyben, irodában, üzletben...)
- ◆ Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga? (vevő, ügyfél, kolléga)

„Tudás és Tapasztalat nem beszélnek feltétlenül ugyanazt a nyelvet. De vajon a tapasztalat útján szerzett tudás nem értékesebb-e, mint az, amelynek nem a tapasztalat a forrása?”

/Benjamin Hoff/

Elmúltak az idők, amikor egy kiállítást csakis és kizárólag csendben, üvegvitrin vagy védőkorlát mögül kellett végignézni, befogadni. Szerencsére egyre inkább eltűnőben van az a megközelítés, amely szerint a múzeum egy szent hely, ahol mukkani se szabad. A hangsúly immár az emberközelibb, élményszerű, interaktív befogadásra helyeződik. Kipróbálhatunk tárgyakat, felvehetünk korhű ruhákat, közelről is megnézhetünk képeket. A teremben zenélhetünk, rajzolhatunk, festhetünk, táncolhatunk. E lehetőségeknek köszönhetően egyre kedveltebb, szerethetőbb helyé válik a múzeum, ahonnan csodás élményekkel térhetünk haza.

A múzeum alapvetően nem közoktatási intézmény. Speciális, köztes helyet foglal el tanulás és szórakozás, közszolgálat és piacgazdaság között. Nagyon jó lehetőségeket teremt a tanulóknak ismereteik összevetésére, összefüggések keresésére, feltárására, megértésére. Az iskolás évek első szakaszában a természettudományi, néprajzi, műszaki és művészeti múzeumok kiállításai használhatók fel legjobban. Ezekben a magyar, a környezetismeret, a rajz és a technika órák ismeretanyagait lehet kézzelfoghatóvá tenni. A történeti múzeumok csak később illeszkednek a tananyaghoz.

„A múzeumpedagógia egyik legfontosabb feladata a különböző korosztályú gyerekek múzeumlátogató, a művészeteket értő és befogadó felnőttekké nevelése.”

(Forrás: Új Pedagógiai Szemle: Gyermek a múzeumban – <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=1998-07-kf-Magyar-Gyermek>)

A múzeumpedagógia az iskolán kívüli ismeretátadással foglalkozó, múzeumi keretek között zajló pedagógiai oktató-nevelő tevékenység. Figyelembe veszi a korosztályi sajátosságokat, kiegészíti, élményszerűbbé teszi az iskolai tananyagot. Megszeretteti a múlt értékeit, a hagyományokat, segíti az önkifejezést, az értelmezést. A tanulás egy másféle módját mutatja meg, melynek alapját a múzeumi gyűjtemény és kiállítás anyaga adja. A múzeumok egyre több kiállításhoz készítenek feladatlapot vagy játéklapot, melyek az életkori sajátosságokra figyelve a kiállítás önálló feldolgozását segítik. A gyerekek a lényegre összpontosítva, a kérdéseken elgondolkozva járják végig a termeket, majd közösen értékelik a megoldásokat. Így rákényszerülnek, hogy tudatosan nézzék végig a kiállítást, keressék az összefüggéseket.

Az egyik legfontosabb kapocs az intézmény és a közönség között a múzeumpedagógus tevékenysége. Az első múzeumpedagógusok az 1970-es években jelentek meg. Általában népművelő szakon végezték tanulmányaikat, és kezdetben csak tárlatvezetéssel foglalkoztak. Ma már viszont tanórákat tartanak a kiállítótermekben, valamint egyre több lehetőséget kapnak az intézményektől kreatív ötleteik megvalósítására. 1998 óta pedig már diplomát is lehet szerezni múzeumpedagógiából.

A szakma megismerésében J.-né G. Margit segít, aki 25 éve a Budapesti Történeti Múzeum múzeumpedagógusa. *„Az ELTE magyar-népművelés szakán szereztem diplomát 1978-ban. Bár középiskolai tanár is vagyok, de pedagógusi késztetéseimet igazán ebben a munkában tudtam kiélni. Valamikor filmrendező szerettem volna lenni, ezért tanultam meg fényképezni. Eljártam múzeumokba, és műveltem magam művészettörténetből. Vagy elmentem egy táncanfolyamra, és megtanultam a reneszánsz táncot. Tehát minden, amivel korábbi életemben foglalkoztam, azt használni tudtam mostani munkámhoz”* – mondja J.-né G. Margit.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

„A múzeumpedagógus feladata, hogy múzeumi keretek között tanórákat, szakköröket, fakultatív foglalkozásokat tartson gyerekeknek, felnőtteknek, időseknek, családoknak egyaránt. A legkülönbözőbb korosztályú emberekkel kell foglalkoznunk, nekik kell csinálnunk vagy ajánlanunk programokat. Elég sok a pedagógiai elem ebben a munkában. Itt sok olyan dolgot lehet csinálni, amit az iskola falain belül. Például mi egy királyi palota környezetében vagyunk, ezért akadnak nálunk viseletek, melyeket fel lehet venni. Vagy lehet táncot tanulni, megismerkedni különböző tárgyakkal, a palota történetével, kézbe fogni tárgyakat. Élményszerűen tudunk a gyerekekkel foglalkozni, ahogy a felnőttekkel is. Ők ugyanolyan szívesen öltöznek ruhákba, táncolnak, jönnek el egy ásatásra, programra, vagy a nagyobb kiállításokhoz kapcsolódó rendezvényekre” – mondja J.-né G. Margit.

Fontos felsorolni a tevékenysége során alkalmazott, a gyakorlatban kifermálódott ismeretfeldolgozási módszerek öt altípusát:

- **magyarázat, kifejtés** – formailag nem sokban különbözik a klasszikus tárlatvezetésektől, tartalmi szempontból nézve viszont a múzeumpedagógus mindig figyelembe veszi a csoport életkori sajátosságait, és ehhez mérten adja át a kiállítással kapcsolatos tudását;
- **kérdés-felelet, rávezetés** – az irányított beszélgetés során a rávezetés módszere által a diákok maguk ismerhetnek fel bizonyos összefüggéseket, és az így szerzett tudás jobban megmarad;
- **feladatlapos feldolgozás** – a tartalmilag komplex feldolgozást adó feladatlapok összeállítása a múzeumpedagógustól átgondolt, precíz munkát követel – segítségükkel a gyengébb képességű gyerekeket is sikerélmény éri;

- **manuális tevékenység, tárgyformálás, tárgyalás** – az adott kiállításhoz kapcsolódóan, az ott látottakból kiindulva a gyerekek tárgyakat készítenek, így az adott korról, kultúráról szerzett elméleti tudásukat gyakorlati tapasztalás segítségével mélyítik el;
- **szerepjátékok, szituációs játékok** – hangulatteremtő erejüknek köszönhetően olyan élményt nyújtanak, amely további ismeretszerzésre ösztönzi a tanulókat.

A drámapedagógia módszereinek alkalmazására különböző helyzetekben – mesék, történetek, szokások, élethelyzetek, élettörténetek, történelmi események, művészeti alkotások felelevenítéskor, eljátszásakor – nyílik lehetősége.

Múzeumi foglalkozásokat is tart, így egy-egy téma a gyerekek aktivitására és kreativitására építve válik feldolgozhatóvá. Ilyenkor a tárgyalás hangsúlyos, valamint az átélés élménye a dramatikus játékokon keresztül.

„Az udvari történetírók munkái alapján eljátszunk valamit, ami ebben az udvarban történt. Ehhez jelmezeket készítünk, kikeresem a zenéket, kitalálom a mozgásformákat, a dramaturgiát. Elolvassuk, hogyan történt például egy lovaggyilkolás, egy koronázás vagy egy farsang, és ezt eljátsszuk a gyerekekkel” – magyarázza J.-né G. Margit.

A múzeumpedagógia egy másik fontos területe a **pedagógusok felkészítése a múzeumi kiállítások feldolgozására**, mind szakmai (tárgyi), mind módszertani szempontból. Megismertetik velük, melyik múzeumban milyen segédanyagot, szolgáltatást találhatnak egy adott témakörhöz, milyen feldolgozási módjai lehetnek az adott témának. Erre szolgálnak az egyes múzeumpedagógiai továbbképzések, ahol feladat- és foglalkozástípusokat, játékokat ismertetnek meg a tanárokkal, hogy a kiállítások anyagát önállóan használhassák. Esetenként ingyenes pedagógus-csomagot készítenek és adnak a tanároknak kérdőívekkel,

feladatlapokkal.

„Egyrészt az állandó kiállítások anyagával dolgozunk, másrészt gyakran vannak ezekhez kapcsolódó új kiállítások, illetve befogadott kiállítások. Ezekhez mindig múzeumpedagógiai tervet kell mellékelni, amiből kiderül, mivel lehet színesíteni a tárlatvezetést, hogyan lehet minél több embert idecsábítani, mozgósítani” – mondja J.-né G. Margit.

A múzeumpedagógus **munkájának része, hogy aktívan részt vesz a nagyobb rendezvényeken is.** *„Léteznek akciók, melyeket országosan szerveznek a múzeumok, mi ezekkel is foglalkozunk. Ilyenek például a Kulturális Örökségvédelmi Napok, a Műemlékvédelmi Napok, a Múzeumok Éjszakája, vagy a Múzeumok Őszi Fesztiválja. Ezekhez programokat, rendezvényeket kell kitalálnunk. Mindenképpen nyitogatjuk a kapukat különböző irányokba. Olyan emberekkel is foglalkozunk például, akik már nem dolgoznak, de még energikusak. Sok ember viszonylag fiatalon megy nyugdíjba, és nem talál kapcsolódási pontokat. Ezért működtetünk egy önkéntesek klubját. Ha valaki már gyakran megfordult itt a múzeumban, akkor talál olyan munkát, amiben részt tud venni. Segíthet a programok lebonyolításában, szervezésében” – mondja J.-né G. Margit.*

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A múzeumok infrastrukturális háttere meghatározza a múzeumpedagógiai tevékenység körülményeit. A tájházak esetében az épület műemlék jellege határolja be a fejlesztési lehetőségeket. A felhalmozott műtárgyak a szemléltetés rendkívül sok lehetőségét kínálják az iskolai tananyag kiegészítéséhez. A foglalkozásokon ősi mesterségek munkáját elevenítik fel. A múzeumpedagógus ezekhez kapcsolódóan rajzokat, festményeket készít a gyerekekkel,

feladatlapokat töltet ki velük. Elkészíti az adott korban használt tárgyakat, amelyeket haza is vihetnek a tanulók. Dolgozik még demonstrációs eszközökkel, természeti tárgyakkal, a gyűjtemények darabjaival, műtárgymásolatokkal, metszetekkel, preparátumokkal stb. *„Mi dolgozunk a viseletekkel, a műtárgymásolatokkal, vagy magának a kiállításnak az anyagával. Nagyon sok olyan tárgy akad, amit meg lehet tapintani, pl. vörös márvány faragványokat, torzfejeket, szfinxeket, korabeli padlótéglákat, kályhacsempéket. Konstruktív játékunk például a majolika padlótéglájú puzzle. Nagyszerű kézműves foglalkozásokat kínálunk, ahol a különböző kiállítási tárgyak, vagy azokhoz kapcsolódó dolgok készíthetők el. Ilyenek például a táncrend, a címeradományozó levél, harci sisakok, pajzsok vagy zászlók. Iniciálé tervezésére, könyvlap díszítésére is van lehetőség. Ezeket papírból, agyagból, fából, hungarocellból készítjük”* – meséli J.-né G. Margit.

Kiállítás-ismertető katalógusokat készít, atlaszokat, olvasókönyveket, lexikonokat használ. A múzeumok által kínált források célszerű alkalmazásával képes felkészíteni a gyermekeket, fiatalokat és felnőtteket azok önálló használatára. Igénybe veszi a teljes intézményi technikát és infrastruktúrát: telefont, faxgépet, fénymásolót, fényképezőgépet, számítástechnikai és audiovizuális technikai eszközöket, interaktív táblákat. Különböző szoftverekkel, számítógépes oktatóprogramokkal, archív felvételekkel, filmekkel, fotókkal, diákkal is dolgozik.

Hol végzi a munkáját?

A múzeumpedagógus munkája jelentős részét a múzeumokban végzi, azon belül a kiállítótermekben, foglalkoztató helyiségekben és az irodákban. A rendezvények, programok egy részét a szabadba tervezi, szervezi. Egyes múzeumpedagógusok táborokat is vezetnek. *„Van egy nagyon szép része a munkámnak, a nyári régésztáborok, ahol egy hetet töltünk együtt a gyerekekkel.*

Itt el tudunk mélyedni például a reneszánsz témájában. Ezeket a táborokat nagyon szeretik a gyerekek, mert rendkívül változatosak. Kiállításokat látogatunk, jelmezes játékokat szervezünk, megismerkedünk középkori városokkal, elmegyünk a Várbarlangba, átmegyünk a Nemzeti Galériába megnézni a kőtárat és még sorolhatnám” – mondja J.-né G. Margit.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A múzeumpedagógus sokféle emberrel kerül kapcsolatba munkája során. Természetesen elsősorban a múzeumlátogatókkal, felnőttekkel és gyerekekkel áll közvetlen kapcsolatban.

Emellett „a múzeumban dolgozó kollégákkal együtt hozunk létre programokat, hiszen a jó munkához csapat kell. Nagyon sok múzeumban sokra tartják múzeumpedagógiát. Egyes helyeken a vezetés nagyon odafigyel ránk, mert mi találkozunk a közönséggel.”

A múzeum személyzetén kívül kapcsolatban áll más, helyi kiegészítő tevékenységre képzett, gyerekekkel foglalkozó egyénekkel is, akik munkájukkal még színesebbé, érdekesebbé teszik az adott kiállítást, vagy rendezvényt. Ők (a teljesség igénye nélkül) a következő munkaköröket tölthetik be: játszóház-vezető, iskolai szabadidő-szervező, napközis pedagógus, szakkörvezető, kézműves oktató, nyugdíjas tanító, tanár stb. *„Megkeresek különböző hagyományőrző egyesületeket és elhívom őket, mert például tudnak jurtát építeni, korabeli harcászatot bemutatni. Amikor jelmezes foglalkozást tartunk, a ki-be rámolgatáshoz és az öltöztetéshez, mindig önkéntesek segítségét kérem” – árulja el J.-né G. Margit.*

Mivel a múzeumi ismeretátadásnak tervszerűen kell történnie, az eredményesség érdekében a muzeológus, a múzeumpedagógus és a tanár már az ötlet megszületésétől kezdve egyeztet.

A múzeumok úgy mond versengenek a látogatókért, a gyerekektől az idősekig

mindenkiért. Programkínálatukkal az információra, tudásra éhes látogatók legszélesebb rétegeit igyekeznek elérni. Ezért a múzeumpedagógus általában valamennyi helyi/kerületi iskolával és óvodával felveszi és tartja a kapcsolatot: „Az iskolák és az óvodák állandó partnereink, folyamatosan együttműködünk velük” – mondja J.-né G. Margit.

Megrendelőknak, ügyfeleknek tekinthetők a különböző rendezvények lebonyolításának megbízói.

Követelmények

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?
- ◆ Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?
- ◆ Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?
- ◆ Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?
- ◆ Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?
- ◆ Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A múzeumpedagógus alapvetően szellemi munkát végez. A tárlatvezetés, a foglalkozások ugyanakkor igencsak igénybe veszik állóképességét, hangszálait, figyelmét is. *„Munkánk olyan, mint a tanáré:: sokat kell állni, és folyamatosan beszélni. Tehát állóképességre is szükség lehet, mert valamelyik gyerek- vagy felnőtts csoport érdeklődőbb. Az én esetemben például, ha a tárlatvezetéshez a viselettörténet is kapcsolódik, akkor a program már 4 órás is lehet. Ez fárasztó. A látogatók ülnek, én állok, meg öltöztetek, amihez kell a jó erőnlét”* – magyarázza J.-né G. Margit

Kiemelten stresszes időszak, amikor nagyobb projekteken dolgozik. Ilyenkor egyszerre rengeteg dologra kell összpontosítania, sok mindent kell észben tartania, kijelölnie a feladatokat, és összefognia a projekt menetét. A munka bizonyos fázisaiban nagyfokú felelősség hárul rá.

Ha nincs segítsége, akkor a kiállítással, a múzeumpedagógiai foglalkozásokkal kapcsolatban használt tárgyakat be kell szereznie, el kell helyeznie, rendeznie stb. *„Nagyon sokáig dolgoztam egyedül, és sokszor nehéz tárgyakat kellett mozgatnom, ezért tönkrement például a derekam”* – mondja J.-né G. Margit.

A szerepelés is pszichés terheléssel jár: odafigyelés, koncentráció, folyamatos kapcsolat a jelenlévőkkel. J.-né G. Margit erről a következőképp beszél: *„Szerepelek, állok és beszélek. Látnak, figyelnek, ezért jónak kell lennem, szórakoztatónak, humorosnak, és adott esetben táncolnom is kell. A tárlatvezetésnél tehát sok energiát igényel, ha jól akarom csinálni, meg akarom értetni. Abba bele kell tenni magamat. Nem könnyű dolog. Akárcsak egy tanár esetében: kemény munka jól tanítani a gyerekeket.”*

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Múzeumonként változó, milyen és mekkora mértékű környezeti hátrányokkal kell számolni. J.-né G. Margit saját munkahelye kapcsán a huzatot említette

elsőként: „Az alsó szinten minden ajtót és ablakot kinyitnak, ami megmaradt a királyi palotából, ezért ott nagyon kell óvni a gyerekeket a huzattól. A falak vastagok, télen nagyon le tudnak hűlni. A gyerekek is fáznak, és én is. Nem beszélve arról, hogy emiatt elvesztem a hangom. Vigyázni kell, mert a következő teremben már meleg van, ahol a hangszálaim felmelegednek, majd újra átmegyünk a hidegbe. Kemény betegségek, megfázások árán tanultam meg, hol mennyit kell beszélni, tartózkodni. Én már úgy kezdem a foglalkozásokat, hogy becsukom az ajtókat, ablakokat. Nálunk sok a lépcső, és ha hamarabb tönkremegy a térde annak, aki 25 éven keresztül a normálisnál nagyobb lépcsőkön mászkál fel. A márványon való sétafikálás is árt a lábaknak.”

A múzeumi környezetben sok helyen a száraz levegővel, illetve a mesterséges megvilágítással is számolni kell.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

A foglalkozás gyakorlását korlátozó egészségi tényezők:

- jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- könnyű fizikai munkát nem végezhet

Egyes munkaköröket korlátozó egészségi tényezők:

- sok gyaloglást és/vagy járkálást igénylő munkát nem végezhet

Mivel a múzeumpedagógus emberekkel – főként gyerekekkel – foglalkozik, ezért elsősorban mentálisan kell épnek lennie. Alapvető követelmény a stressztűrő képesség is. Fontos az ép beszédképesség és a jó artikuláció, valamint a tiszta, rendezett megjelenés. Kompenzálható látás- és halláskárosodással el

lehet helyezkedni, mint ahogy – kellő akadálymentesítés esetén – elvben a mozgáskorlátozottak előtt sincs elzárva ez a munka. J.-né G. Margit szerint *„sajnos hazánkban még mindig kevés olyan intézmény akad, amelyet teljes mértékben akadálymentesítettek.”*

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A múzeumpedagógus a látogatócsoportok kalauzolása közben tények sorolása helyett arra törekszik, hogy felkeltse az érdeklődést a látottak iránt, a vendégeket aktív ismeretszerzésre készítse. Ennek eléréséhez a múzeumpedagógus legyen kreatív, empátikus, felkészült, játékos, és nem utolsósorban türelmes. Fontos, hogy legyen szervezőkészsége és elsajátítsa a kérdésés művészetét. Legyen képes a múzeumlátogató gyermekek, fiatalok és felnőttek fejlettségi szintjének megfelelő tananyagrendszerek tervezésére és tanítására. Tudja megfelelően kiválasztani és alkalmazni azokat az eszközöket, melyek kapcsolódnak a múzeumi órák tartalmához. A hatékony tanulás és a múzeumi tanóra megszervezése, lebonyolítása érdekében tudjon együttműködni például a forrásokat szolgáltató múzeumok munkatársaival, a szülőkkel, a pedagógus kollégákkal, a múzeumi szakemberekkel. J.-né G. Margit szerint *„nagyon fontos a jó kommunikációs készség. Valamint az elhivatottság is, a hit abban, hogy a múzeumpedagógia az egyik leginkább alkalmas segítség az értő befogadás és az alkotó kreativitás fejlesztésére, megszilárdítására. Hogy a múzeumokban szerethető ismereteket, készségeket és képességeket a mindennapi életben is eredményesen használhatja valamennyi korosztály.”*

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A múzeumok alapvetően öt csoportba sorolhatók:

- művészeti,
- történelmi,

- természettudományi,
- néprajzi,
- műszaki.

Ezek mindegyike más-más tantárgy alaposabb ismeretét teszi szükségessé. Például a természettudományi múzeumoknál a biológia, földrajz, kémia tantárgyakét, a műszakinál a technikát, vagy fizikát. J.-né G. Margit esetében *„szerencsés, ha a jelentkezőt érdekli a történelem, az irodalom vagy a művészettörténet, és szereti is e tárgyakat. De ha valaki a Hadtörténeti Múzeumban dolgozik, akkor előbb-utóbb megtanulja a hadászattal kapcsolatos ismereteket, függetlenül attól, milyen iskolát végzett, melyik tantárgyból volt erős.”*

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A múzeumpedagógusnak széles körben kell tájékozódnia, minden irányban nyitottnak lennie. A különböző kultúrák tanulmányozása, megismerése közben egyik téma vonzza a másikat. J.-né G. Margit szerint *„fontos az új dolgok iránt való érdeklődés, az önképzésre való igény. A múzeumpedagógia attól érdekes, hogy különböző egyéniségű emberek vagyunk, és mindenkiből más jön ki. Például nekem erős a hajlamom eljátszani valamit, bemutatni, dramatizálni, zenét keresni hozzá, a gyerekeket játékra készíteni.”*

Előnyös, ha a szakma képviselője kezdeményező, szeret beszélgetni, emberekkel foglalkozni, és szívesen meg is hallgatja őket.

Szakképzés

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Mit kell tanulni a szakképzés során?
- ◆ Hol történik a szakképzés?
- ◆ Milyen iskolai előképzettségre van szükség?
- ◆ Mennyi ideig tart a szakképzés?
- ◆ Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?
- ◆ Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

A **múzeumpedagógia** szakirányú továbbképzési szak az 1999/2000. tanévben másoddiplomás képzés keretében indult be az OM 35/1999. (VIII. 24.) rendelete alapján. A www.felvi.hu honlap információi szerint a következő megnevezésekkel indulnak ilyen képzések:

- **múzeumpedagógiai szaktanácsadó**
- **múzeumpedagógia szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő**
- **múzeumpedagógia tanítására felkészítő**

Az oklevélben szereplő szakképesítés megnevezése intézményekként változik. Jelenleg a következőket használják:

- **múzeumpedagógia szakirányú szakos pedagógus**
- **múzeumpedagógia szakirányú szakos közművelődési szakember**
- **múzeumpedagógia tanítására felkészített pedagógus**
- **okleveles múzeumpedagógia-tanár**
- **múzeumpedagógiai szaktanácsadó**
- **szakvizsgázott pedagógus múzeumpedagógiai szakterületen**

További képzési lehetőségekként a Múzeumi Oktatási és Képzési Központ folyamatosan indít különböző múzeumpedagógiai témákat felölelő, rövid ideig tartó tanfolyamokat, melyekre olyan pedagógusok, közművelődési szakemberek jelentkezhetnek, akik szeretnék bővíteni ismereteiket.

Mit kell tanulni a szakképzés során?

Elméleti alapképzés:

Az elméleti alapképzés keretén belül a hallgatók a múzeumpedagógia történeti, elméleti, esztétikai koncepcióinak egyetemes és hazai helyzetéről sajátítanak el ismereteket.

Tantárgyai a következők:

- *Múzeumpedagógia*
- *Muzeológia*
- *Művészetpszichológia*
- *Művészettörténet*
- *Természettudományi múzeumi ismeretek*
- *Néprajz*

Módszertani képzés:

A középpontban a gyakorlati felkészítés áll. Ennek segítségével lehetőség nyílik a különböző múzeumpedagógiai módszerek és eszközök változatos megismerésére, alkalmazására és elsajátítására. A hallgatók mindvégig múzeumi környezetben folytathatják tanulmányaikat. Kiemelt szerepet kap a kiállítás anyagának és a tananyag összekapcsolódásának módja, a lehetőségek megkeresése. Amikor a múzeumpedagógus felkészül az órára, foglalkozásra, előtte tájékozódnia kell, mely kiállítások kapcsolhatóak a tananyaghoz, alapos ismereteket kell szereznie arról, mit látnak majd a gyerekek. Ezután következhet csak a foglalkozás megtervezése, a megfelelő módszerek megválasztása. A képzési idő alatt minden próbálkozást, óravezetést csoportos értékelés követ.

Érintett tantárgyak:

- *Múzeumpedagógia módszertana*
- *Művészetpedagógia*
- *Kommunikációs elmélet*
- *Mikrotanítás*

Múzeumpedagógiai ismeretek:

Elméleti és gyakorlati képzésből áll, figyelembe véve a hallgatói érdeklődést, a múzeumok kínálta lehetőségeket. Így nagy hangsúlyt kap a múzeumi

tárgyismeret fontossága, a kiállítások, gyűjtemények bemutatása.

Érintett tárgykörök:

- *Képzőművészet*
- *Történettudomány*
- *Természettudomány*
- *Művelődéstörténet*

Speciális témakörök

Alternatív múzeumpedagógiai tevékenységek megismertetése, különböző művészeti technikák és módszerek alkalmazása műhelymunkák keretében. Az interaktív kiállítások révén újszerű megismertetési módokat sajátítanak el a hallgatók.

- *Bevezetés az egyiptológiába*
- *Történeti játszótér*
- *Kreatív képzőművészeti foglalkozások*
- *Interaktív kiállítások*

Ezekon kívül a hallgatók még egyhetes művészeti alkotótáborban vesznek részt, ahol képző- és iparművészeti (festés, korongozás, szövés, fonás, mézeskalácskészítés, népi iparművészeti technikák) foglalkozásokat végezhetnek, valamint alapvető művészeti és tárgyalkotói technikákat sajátíthatnak el.

/Forrás: Dr. Foghtűy Krisztina: Múzeumpedagógiai képzés a felsőoktatásban.

http://www.hermuz.hu/muzeumandragologia/adatok/publikaciok/konferenciak/muzandr_200905

[11/muzeumpedagogiai_kepzes_a.ppt.](#)

Hol történik a szakképzés?

A képzés felsőoktatási intézményekben történik esti, illetve levelező tagozaton. Bővebb információ a www.felvi.hu honlapról szerezhető.

Milyen iskolai előképzettségre van szükség?

A képzésben való részvétel feltétele (korábban főiskolai és/vagy egyetemi szintű képzésben; az új felsőoktatási rendszerben szerzett BA/BSc):

- **pedagógus** (óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógus, tanár, pedagógia vagy szociálpedagógus szak), vagy
- **közművelődési** jellegű (népművelő, művelődésszervező, művelődési és felnőttképzési menedzser, régész, muzeológus) végzettség,
- illetve **bölcsészettudomány** vagy **természettudomány** képzési területen alapképzésben szerzett szakképzettség.

Mennyi ideig tart a szakképzés?

A szakirányú továbbképzés időtartama esti, illetve levelező tagozaton egyaránt 2 tanév, azaz 4 félév.

Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?

A költségtérítés díja évente változhat, a 2009/2010-es tanévben 70.000 – 170.000 Ft/félév között mozgott. Ezen felül egyes intézmények jelentkezési díjat is kérnek, melynek összege általában 9.000 Ft.

Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

A felvehető létszám a 2009/2010-es tanévre vonatkozik. A minimális létszám 12 - 25 , az irányszám 25 - 150 fő között mozog.

Milyen karrierlehetősége lesz ezzel a végzettséggel?

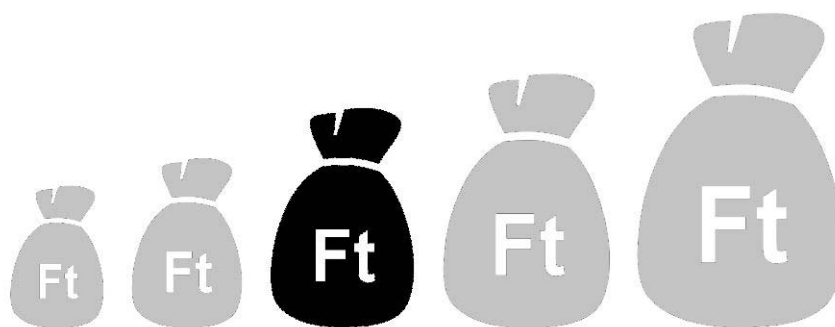
A szakirányú képzés elvégzése után múzeumokban óvodai- és iskolai csoportok vezetésére felkészült múzeumpedagógusként, közművelődési intézményekben speciális foglalkozásokat vezető szakemberként dolgozhatnak. Az oktatási intézményekben tanórai és iskolán kívüli keretek között múzeumpedagógiai feladatokat ellátó óvodapedagógusként, tanítóként, tanárként tevékenykedhetnek.

Kereseti lehetőségek, elhelyezkedési kilátások

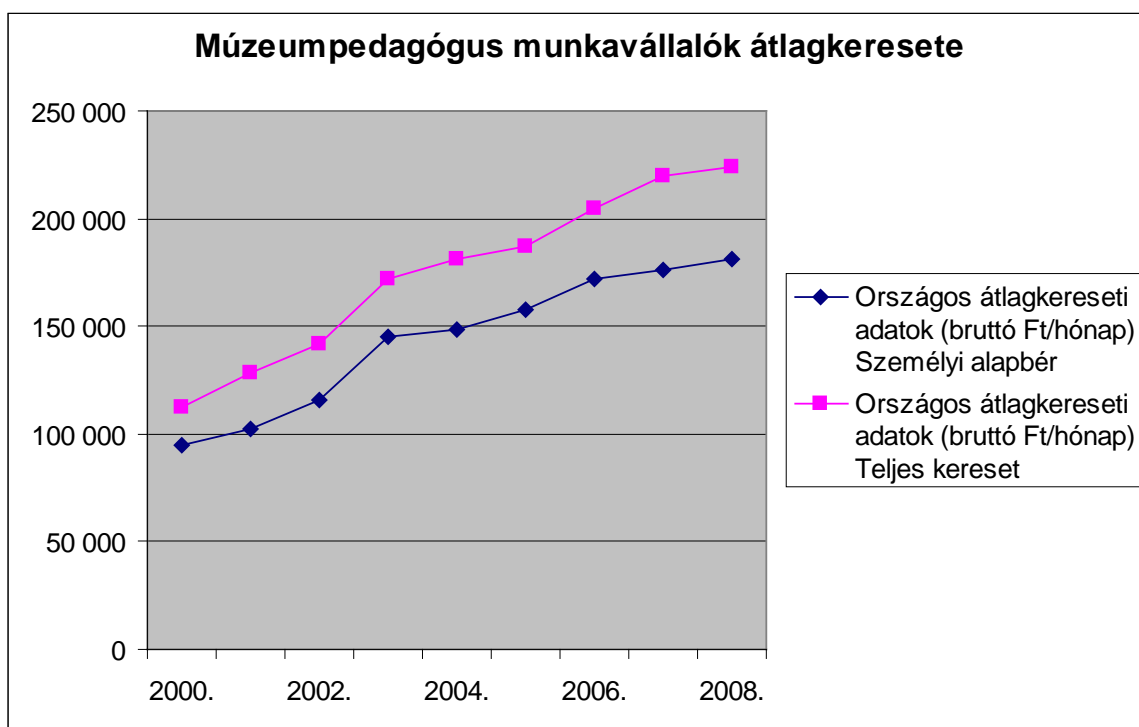
A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?
- ◆ Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?
- ◆ Hányan dolgoznak ebben a szakmában?
- ◆ Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?
- ◆ Hogyan alakult a munkanélküliek száma?
- ◆ Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?

A múzeumpedagógus foglalkozást gyakorló alkalmazottak havi átlagbére 181.344 Ft körül alakult 2008-ban. Ebben a hivatásban az átlagjövedelem folyamatosan nő – 2000 óta megkétszereződött. A szakmai gyakorlat szerint ez az átlagbér 181.344 és 224.199 Ft között változhat. Ezzel a kereseti kilátással a foglalkozás az országos átlagkeresetet éri el.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

A foglalkozásra jellemző átlagkeresettel kapcsolatos információk megtalálhatók az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján: <http://foglalkozasok.afsz.hu>.

Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?

2008-ban a pedagógiai és pszichológia szakon végzettek közül 22 fő szerzett múzeumpedagógusi képesítést.

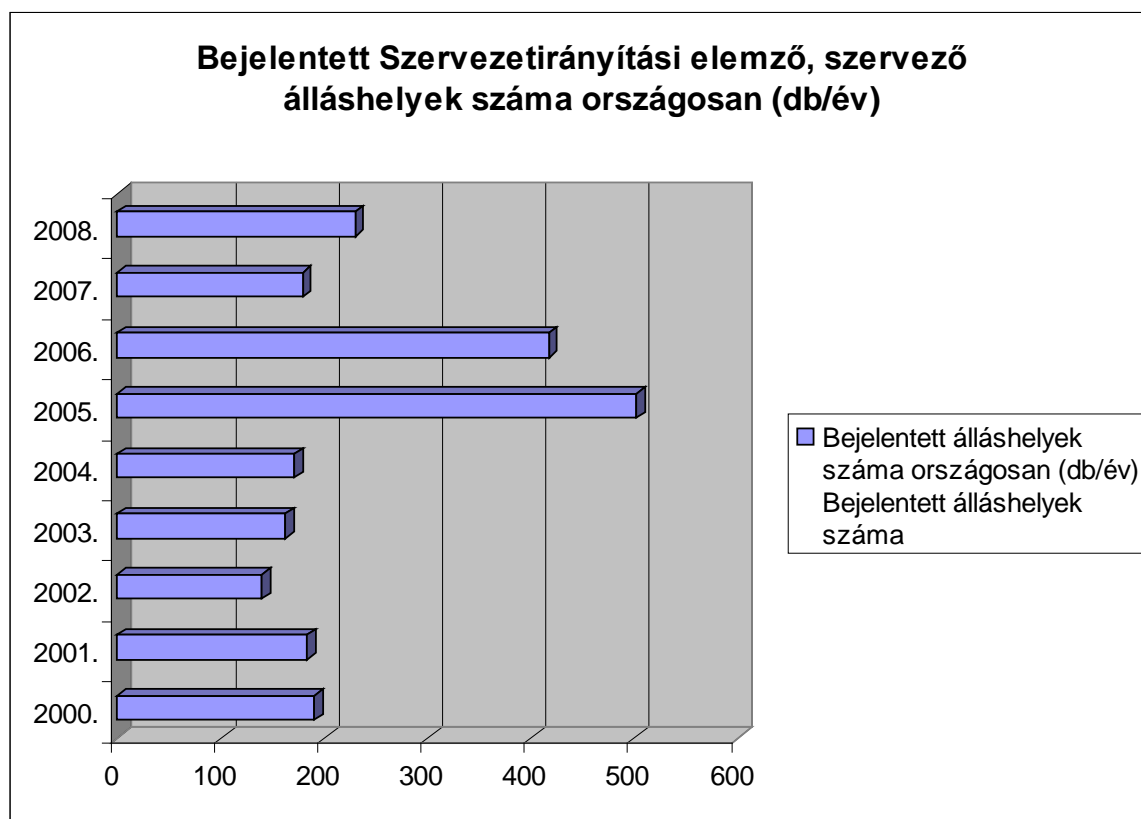
Hányan dolgoznak ebben a szakmában?

A 2008-as adatok alapján az országban 371 fő dolgozott múzeumpedagógusként alkalmazásban.

Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?

Rövidtávú előrejelzés a szakma iránt mutakozó keresletről: **növekedés**

A bejelentett múzeumpedagógus munkahelyek száma 2000 óta (196) közel megkétszereződött (371). Ez a múzeumok és oktatási intézmények (pl. iskolák) közötti együttműködés fejlődésével magyarázható.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

Az Európai Unió által működtetett EURES-portálon közzétett álláshirdetések az EURES-tagoktól és partnerektől származnak, ezen belül is elsősorban az európai

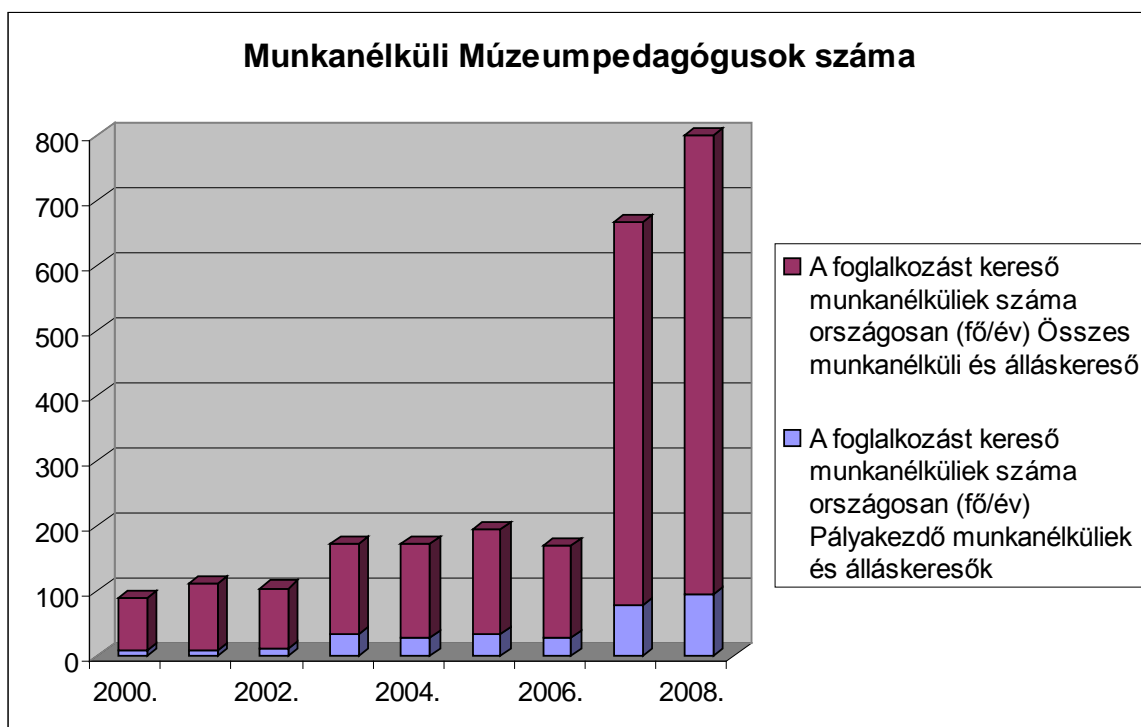
állami foglalkoztatási szolgálatoktól. A weblapra 2005-től fokozatosan felkerül valamennyi állás, melyet az európai állami foglalkoztatási szolgálatok hirdetnek meg. Az álláshirdetések számos foglalkozás művelőinek szólnak, valamint állandó és szezonális munkalehetőségeket is kínálnak. Tájékoztatást nyújtanak továbbá többek között a pillanatnyi kereseti lehetőségekről is az egyes országokban, köztük természetesen Magyarországon is.

Elérhetőség: www.europa.eu.int/eures/index.jsp

Hogyan alakult a munkanélküliek száma?

Munkanélküliek számának változása 2008-ban: **csökkenés**

2000 óta a munkahelyet kereső múzeumpedagógusok száma növekedett. 2007-ben kimagaslóan sok (587) munkavállaló keresett képzésének megfelelő alkalmazást. Ez elsősorban a közszférát is érintő gazdasági válságnak tudható be.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

További elhelyezkedésre, munkaerő-piaci tendenciákra vonatkozó adatok érhetők el a www.afsz.hu weboldal Statisztika menüpontja alatt.

Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

- Drámapedagógus
- Felügyelőtanár
- Nevelőtanár (pl. kollégiumi)
- Néptáncoktató
- Nyelvtanár
- Óraadó oktató
- Szolfézstanár
- Zenetanár

Egyéb információs források

- **Elektronikusan elérhető információs források**
- **Nyomtatott kiadványok**

Hasznos információk az EUROPASS bizonyítványról:

Az Europass bizonyítvány a szakképzés során megszerzett szaktudást igazoló dokumentum. Segítségével a munkaadók és továbbképző intézmények könnyebben értelmezhetik a korábban már megszerzett szakképesítést. A bizonyítvány leírja a képesítés megszerzője által folytatott, sikeresen lezárt tanulmányok jellegét, szintjét, tartalmát. Olyan információkkal szolgál továbbá tulajdonosa szakképesítéséről, amelyeket az eredeti bizonyítványban nem tüntetnek fel:

- az adott képzésbe való belépés követelményei,
- megszerzett készségek és kompetenciák,
- az adott ország osztályzási skálája,
- továbbtanulás lehetséges következő szintje.

Formai szempontból az uniós szabványokat követi, és csak a szakképzést igazoló dokumentummal együtt érvényes. A bizonyítvány részei:

- a szakképesítés megnevezése és annak (jelenleg) angol, illetve német nyelvű fordítása,
- készségek és kompetenciák leírása,
- a bizonyítvánnyal betölthető foglalkozások köre,
- az eredeti bizonyítvány sorozatjele, sorszáma, a bizonyítvány kiállításának dátuma,
- a szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak megnevezése és osztályzata az ötfokú osztályzási skálának megfelelően,
- a bizonyítvány megszerzésének hivatalosan elismert módjai.

A bizonyítványt a vizsgáztató intézmények adják ki. A kérelmező a minimálbér havi összegének 5%-át kitevő térítési díjat fizet érte a vizsgaszervezőnek.

A tájékozódást segítő kiadványok:

Felsőoktatási felvételi tájékoztató (Oktatási Minisztérium, Országos Felvételi Iroda) Évente megjelenő kiadvány.

A felsőfokú tanulmányokra készülő fiataloknak és felnőtteknek összeállított tájékoztató, melynek segítségével választhatnak intézményt, szakot az egyetemek és főiskolák világából.

Magyar Közlöny (Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft.)

A Magyar Közlönyből a szakképzéssel kapcsolatos hatályos jogszabályokról lehet tájékozódni.

Felsőoktatási vizsgakövetelmények (Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht.)

Évente megjelenő kiadvány.

A kötet az érettségi kormányrendelet által meghatározott kötelező és a választható érettségi tárgyak követelményeit közli közép- és emelt szinten.

A választható tárgyak közül a gyakrabban választott és a felsőoktatási intézményekbe bejutáshoz leggyakrabban szükséges tantárgyak követelményeit ismerteti. A kötelező tárgyak vonatkozásában közli az Országos Közoktatási Intézet által összeállított érettségi feladatsorokat és azok megoldásait.

További ajánlott kiadványok:

- 200 x szép szakma (MFPI, letölthető kiadvány 2010)
- Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere – FEOR-08 (KSH, 2011. január 1-jén lép hatályba)
- Iskolaválasztás előtt 2010 (MFPI, Bp., évente megjelenő kiadvány)
- Országos Képzési Jegyzék (NSZFI, Bp., 2009)
- Százszorszép szakma (MFPI, Bp., letölthető kiadvány 2009)

Ajánlott honlapcímek:

www.afsz.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja

www.budapestedu.hu/palyavalasztas – Fővárosi Oktatási Portál: hírek, rendezvények, dokumentumok

<http://ec.europa.eu/eures> – az európai állás- és tanulmányi lehetőségekkel kapcsolatos információk felkutatását megkönnyítő portál

<http://ec.europa.eu/ploteus> – a PLOTEUS (Portal on Learning Opportunities throughout European Space) az európai tanulási lehetőségekről informál

www.epalya.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat pályaaorientációs és pályakorrekciós információs bázisa

www.fisz.hu – a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) portáloldala

www.felvi.hu – az Országos Felsőoktatási Információs Központ honlapja

www.fovpi.hu – a Mérei Ferenc Pedagógiai Intézet honlapja; számos információt, szolgáltatást kínálnak a pályaválasztással kapcsolatban

<http://portal.ksh.hu> – a Központi Statisztikai Hivatal honlapja, számtalan adat, információ, kimutatás többek között a munka világával kapcsolatban

www.nive.hu – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapja

www.nyak.hu – a Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ honlapja

www.npk.hu – a Nemzeti Pályainformációs Központ honlapja

www.ofi.hu az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet honlapja

www.oh.gov.hu – az Oktatási Hivatal honlapja

www.okm.gov.hu – az Oktatási és Kulturális Minisztérium honlapja

www.scholarship.hu – a Magyar Ösztöndíj Bizottság honlapja. Információk külföldi ösztöndíjakról

www.sulinet.hu – Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Honlapja; információk és szolgáltatások többek között diákoknak, hallgatóknak

www.szmm.gov.hu – a Szociális és Munkaügyi Minisztérium honlapja

www.tka.hu – a tudásközpontként működő, az EU-s támogatásokról képzéseket nyújtó, nemzeti nemzetközi oktatási-képzési pályázati programokat kezelő Tempus Közalapítvány honlapja

A gazdaság által igényelt szakmákról információk a következő oldalon szerepelnek: <http://www.oh.gov.hu/szakkepzes/szakiskolai-osztondij>.